Magiczny Kraków

16. edycja Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Boska Komedia dobiega końca

2023-12-16

16. edycja Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Boska Komedia w Krakowie to dziewięć dni mocnych artystycznych wrażeń, prawdziwy dialog twórców różnych pokoleń, rodowodów i światopoglądów. Jury Konkursu Polskiego Inferno, odbywającego się w ramach festiwalu, przyznało już nagrody w dziesięciu kategoriach. Wydarzenie trwa do dziś, 16 grudnia.

Jury Konkursu Polskiego Inferno w składzie: Divya Bhatia z Indii, Peter Marks z USA, Carmen Romero Quero z Chile, Barbara Regondi z Włoch i Handan Salta z Turcji, przyznało nagrody w następujących kategoriach:

- najlepsza drugoplanowa rola męska (5 000 zł) – Szymon Mysłakowski
- najlepsza drugoplanowa rola kobieca (5 000 zł) – Urszula Kuśnierz
- najlepsza rola męska (5 000 zł) – Andrzej Kłak
- najlepsza rola kobieca (5 000 zł) – Anna Ilczuk
- muzyka tworzona na żywo (5 000 zł) – Wacław Zimpel
- najlepszy pejzaż dźwiękowy (5 000 zł) – Wojciech Blecharz
- najlepsza scenografia (5 000 zł) – Aleksandr Prowaliński i Jan Baszak
- najlepsza reżyseria (5 000 zł) – Anna Smolar
- nagroda specjalna jury (5 000 zł) – spektakl „1989” Teatru im. J. Słowackiego i Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego
- grand prix – najlepsza produkcja - spektakl „Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję”.

– Hasło i temat Boskiej Komedii jest trampoliną do otwartej rozmowy, do pokojowej relacji bez konfliktów. Idziemy razem we wspólnej sprawie, mam nadzieję, że nie musimy już opowiadać się po dwóch różnych stronach barykady. Mam wrażenie że tegoroczna edycja Boskiej Komedii będzie także swojego rodzaju seansem terapeutycznym. W obliczu wojen artyści dochodzili do granic wytrzymałości, mieli podcięte skrzydła, stąd w ich spektaklach coraz więcej mroku. Wierzę, że festiwalowe spotkanie będzie zaczątkiem nowej, lepszej rzeczywistości – mówi Bartosz Szydłowski, dyrektor artystyczny festiwalu.

Katarzyna Olesiak, dyrektorka Wydziału Kultury Urzędu Miasta Krakowa podczas konferencji prasowej poświęconej Boskiej Komedii podkreślała olbrzymią rolę festiwalu dla promocji Krakowa na świecie.

– Boska Komedia to najważniejszy festiwal teatralny w Europie. Siła jego oddziaływania jest ogromna, dzięki niemu co roku do Krakowa przyjeżdża międzynarodowa publiczność, a to napędza krakowską turystykę. Dzięki obecności gości z zagranicy po świecie zaczyna krążyć dobre słowo o Krakowie – zaznaczyła Katarzyna Olesiak, która wspomniała także, że trwają prace nad długoletnią perspektywą finansowania Boskiej Komedii.

– Festiwal ma w sobie niesamowitą energię, która płynie ze spektakli. Genius loci miasta też tworzy festiwalową atmosferę – podkreśla dyrektor festiwalu Bartosz Szydłowski.

Tegoroczna Boska Komedia odbywa się pod hasłem **„Krajobraz po bitwie”**. Ostatnie lata to bowiem czas niezliczonych i nieustannych polskich bitew – o wolne sądy i wolne media, o prawa kobiet, o prawa mniejszości, o niezależność instytucji kultury. Bitwy te odbywały się w ławach parlamentarnych, w kościołach, przed sądami, a także na ulicach. Miały też miejsce na scenach, bo w teatrze, jak w soczewce, odbija się stan współczesnego społeczeństwa. Wychodzimy z tej wojny skrajnie zmęczeni, poobijani, spolaryzowani jako wspólnota. Mamy dość radykalizacji języka publicznej debaty i wyniszczającego napięcia, w jakim od dawna żyjemy. Spektakle pokazywane na Boskiej Komedii oddają ów „krajobraz po bitwie” i może nie analizują przyczyn, jakie do niego doprowadziły, ale są świadectwem czasu oraz strategiami przetrwania w kraju wojny kulturowej rozpętywanej przez zideologizowanych polityków. W każdym z nich możemy odnaleźć perspektywę przezwyciężenia, drogę do serc, zrozumienia i nadziei, która rozświetla mrok.

O niezgodzie na wykluczenia z punktu widzenia wykluczanych, buncie przeciw mowie nienawiści i brakowi tolerancji wobec odmienności są konkursowy **„Dobrze ułożony młodzieniec”** Wiktora Rubina i Jolanty Janiczak z Teatru Nowego w Łodzi oraz pokazywany poza konkursem **„Spartakus”** Jakuba Skrzywanka z Teatru Współczesnego w Szczecinie. O dysfunkcyjnej, przemocowej rodzinie oraz pozbawionych uczuć relacjach, o osuwaniu się w piekło nałogu mówią **„Pewnego długiego dnia”** Luka Percevala z Narodowego Starego Teatru w Krakowie i **„Melodramat”** Anny Smolar z Teatru Powszechnego w Warszawie. O zaniku więzi i lęku doświadczanymi przez młodych opowiada **„Niepokój przychodzi o zmierzchu”** Małgorzaty Wdowik z Wrocławskiego Teatru Pantomimy. O traumie utraty rodzica, znieczulicy kościoła i skostnieniu systemu ochrony zdrowia krzyczy Mateusz Pakuła w **„Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję”** z krakowskiej Łaźni Nowej i kieleckiego Teatru Żeromskiego, akcentując, że ucieczką przed rozpaczą bywa anarchistyczne poczucie humoru. Przełamanie ciemnych barw przynosi też **„1989”** Katarzyny Szyngiery z Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie, gdzie pozytywny mit „Solidarności” staje się początkiem nowego mitu, który – miejmy nadzieję – wszyscy zbudujemy, a także sposobem ukazania jedności zespołu z poddanym nagonce ze strony władz dyrektorem.

Z roku na rok, z edycji na edycję Boska Komedia coraz mocniej mówi głosem kobiet. Taki jest manifest siostrzeństwa i prawa kobiet do decydowania o sobie, czyli **„Genialna przyjaciółka”** Eweliny Marciniak krakowskiego Narodowego Starego Teatru, a także – w innym nurcie – rozbrajająca stereotypy i fałszywe hierarchie, także utrwalone w teatralnym środowisku **„Very Funny”** Patrycji Kowańskiej i Dominiki Knapik. Ich mocny osobisty głos wchodzi też w polemikę ze **„Snem nocy letniej”** Jana Klaty z Teatru Nowego w Poznaniu, ostro wyszydzającego obecną w polskim teatrze polityczną poprawność i zapędy w kierunku *cancel culture*.

Dwa wydarzenia mają charakter szczególny. W **„Dziadach”** z Iwano-Frankiwska Maja Klewczewska nawiązuje do swojego spektaklu z Teatru im. J. Słowackiego, który rozpoczął atak władzy na krakowską scenę, ale umieszcza dramat Mickiewicza w kontekście wojny w Ukrainie, piętnując hipokryzję i podwójne standardy zachodniego świata. Festiwal rozpoczniemy najnowszą premierą spektaklu Krystiana Lupy, który w tym roku obchodzi swoje 80. urodziny. **„Balkony – pieśni miłosne”** to produkcja z wrocławskiego Teatru Polskiego w Podziemiu. Zaprezentujemy również cykl

spektakli z wielkimi osobowościami aktorstwa. Krystyna Janda, Andrzej Seweryn i Daniel Olbrychski, których spektakle **„My Way”**, **„Lear”** i **„Niespodziewany powrót”** zaprezentujemy na festiwalu, przypominają, scena i uzyskana pozycja zawodowa są zobowiązaniem moralnym wobec społeczeństwa.

Boska Komedia to jak co roku święto młodego teatru. Pokażemy **„Oresteję”** i **„Anioły w Ameryce”** – dwa dyplomy krakowskiej Akademii Sztuk Teatralnych, do AST zaprosimy na dzień etiud studenckich, wybranych przez dyrektora artystycznego festiwalu podczas listopadowego Forum Młodej Reżyserii - szczegóły poniżej. Autorzy dwóch spośród czterech prac dostaną propozycje przygotowania spektakli, które będą mieć swe premiery podczas Boskiej Komedii w przyszłym roku.

Program festiwalu dopełniają różnorodne propozycje większych i mniejszych teatrów krakowskich. Zobaczymy **„Śmierć komiwojażera”** w reż. Małgorzaty Bogajewskiej z Teatru Ludowego, **„Byłam żoną Boba Marleya”** w reż. Pawła Szumca z KTO, **„Jenner zostać sobą”** w reż. Michała Nowickiego z Teatru Barakah.

W związku z ogromnym zainteresowaniem wydarzeniami festiwalu Boska Komedia widownia Łaźni Nowej zostanie przebudowana i zyska kilkadziesiąt miejsc. Dzięki tej zmianie więcej osób będzie mogło zobaczyć festiwalowe spektakle wystawiane na głównej scenie tego teatru. Zobaczymy tam premierowy pokaz spektaklu **„Balkony - pieśni miłosne”** Krystiana Lupy, **„Jak nie zabiłem swojego ojca, i jak bardzo tego żałuję”** Mariusza Pakuły, Małgorzaty Wdowik **„Niepokój przychodzi o zmierzchu”** oraz **„I'm Nowhere / Znikanie"** Norberta Rakowskiego. Szczególne miejsce w tym zestawieniu zajmuje **„Niespodziewany powrót”** Magdaleny Łazarkiewicz z udziałem Daniela Olbrychskiego i Tomasza Karolaka. Aby pomieścić wszystkich chętnych, organizatorzy festiwalu zdecydowali na powiększenie programu o drugi pokaz tego spektaklu **13 grudnia.**

Spektakle konkursowe zostały wybrane głosami zespołu selekcjonerskiego w składzie: Jacek Cieślak, Tomasz Domagała, Katarzyna Niedurny, Magdalena Piekarska, Jacek Wakar.

Oceniać będzie międzynarodowe jury w składzie: Divya Bhatia z Indii, Jurriaan Cooman ze Szwajcarii, Peter Marks z USA, Barbara Regondi z Włoch, Handan Salta z Turcji, Carmen Romero Quero z Chile.

Młoda reżyseria na Boskiej

9 grudnia, na festiwalu zostały pokazane 3 etiudy wydziału reżyserii krakowskiej AST. To wyjątkowa okazja, by poznać prace młodych twórców, zanim ich talenty zostaną odkryte przed światem. Między godziną 11.00 a 15.00 w siedzibie akademii na ul. Warszawskiej publiczność miała możliwość zobaczyć spektakle: „Pies” Barbary Bendyk (Grand Prix Forum Młodej Reżyserii), „HA HA HA” Krzysztofa Zyguckiego oraz „Prawdziwe Rosenthale” Tadeusza Pyrczaka (II nagroda).

– Dzięki tym pokazom można zaglądnąć do środka szkolnego labiryntu oraz poczuć dojmującą siłę szczerego gestu i bezpośredniości, które czasem trudno odnaleźć w teatrze zawodowym – mówi Bartosz Szydłowski.

Spektakle zostały pokazane w programie Boskiej także ze względu na możliwość zaprezentowania ich gościom z zagranicy. – To jest wypowiedź pokoleniowa młodego teatru, bo reżyserki i reżyserzy

pracują często ze swoimi rówieśnikami. Odzwierciedla ona zakres wyzwań, z którymi mierzą się teraz młodzi ludzie, np. relacje w rodzinie czy tożsamość. Pokazuje też możliwości improwizacyjne i umiejętności, jakie nabywają aktorzy - studenci i studentki krakowskiej akademii. To również takie mini-święto dla wydziału reżyserii AST, który w tym roku obchodzi swoje 50-lecie.

Organizatorem wydarzenia jest Teatr Łaźnia Nowa. Festiwal dofinansowano ze środków Gminy Miejskiej Kraków i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Funduszu Promocji Kultury. Festiwal jest organizowany nieprzerwanie od 2008 roku.

Partnerzy: Akademia Sztuk Teatralnych w Krakowie, Instytut Adama Mickiewicza. Współpraca: KBF.

Sprzedaż biletów na stronie internetowej **bilety.laznianowa.pl**.